

SEKCJA FITOTERAPII POLSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO

Roślinne zdrowie

Sekcja Fitoterapii Polskiego Towarzystwa Lekarskiego została powołana 27 listopada 1998 r. Jest zrzeszeniem lekarzy, farmaceutów i naukowców związanych z fitoterapią. Powstała dzięki inicjatywie i zaangażowaniu przedstawicieli środowiska zielarskiego i medycznego, m.in. dr. Jerzego Jambora, prof. Jerzego Lutomskiego, prof. Jana Hasika, prof. Jerzego Alkiewicza i dr. Witolda Kapczyńskiego. Widzieli oni potrzebę utworzenia organizacji jednoczącej specjalistów z różnych dziedzin, przychylnie nastawionych do fitoterapii, w sytuacji coraz większego opanowywania rynku lekarskiego przez nieuprawnionych do tego różnego autoramentu uzdrowicieli i zielarzy. W tym miejscu należy wspomnieć o dużym poparciu dla tej idei ze strony prezesa PTL – prof. Jerzego Woy-Wojciechowskiego, wielkiego orędownika leku roślinnego.

Sekcja Fitoterapii PTL postawiła sobie za cel wspieranie badań naukowych w dziedzinie fitoterapii oraz upowszechnianie doświadczalnej wiedzy lekarskiej związanej ze stosowaniem leków roślinnych. Temu celowi służy organizowanie sejmików oraz konferencji naukowych. Sekcja wspomaga zbieranie, opracowywanie oraz ocenę danych naukowych dla terapeutycznego zastosowania preparatów roślinnych w praktyce lekarskiej. Organem Sekcji jest czasopismo „Postępy Fitoterapii”, popularyzujące wśród lekarzy i farmaceutów badania analityczne, biologiczne, farmakologiczne i kliniczne w zakresie surowców i leków roślinnych.

Ziołolecznictwo, czyli fitoterapia, nie jest jeszcze, jak się wydaje, z dostatecznym uznaniem traktowane przez lekarzy, a także przez część farmaceutów. Można spotkać się z opinią, że fitoterapia jest alternatywą w odniesieniu do terapii lekami syntetycznymi. Otóż Sekcja Fitoterapii stoi na stanowisku, że jest ona uzupełnieniem lub wspomogieniem terapii preparatami syntetycznymi. Stąd od samego początku Sekcja uczestniczy w szkoleniu lekarzy i farmaceutów w zakresie fitoterapii.

Należy dodać, że istnieje ścisła współpraca pomiędzy Sekcją Fitoterapii PTL

a Polskim Komitetem Zielarskim. Warto przypomnieć, że to Zarząd Główny Polskiego Komitetu Zielarskiego wystąpił z formalnym wnioskiem w 1988 r. do Polskiego Towarzystwa Lekarskiego o powołanie Sekcji Fitoterapii. Działalność obu organizacji jest całkowicie różna.

O ile działalność Polskiego Komitetu Zielarskiego dotyczy przede wszystkim pozyskiwania, wytwarzania i oceny jakościowej surowców i preparatów zielarskich, o tyle Sekcja Fitoterapii zajmuje się głównie ich praktycznym wykorzystaniem w terapii.

Od początku swojego istnienia Sekcja Fitoterapii PTL stawiała sobie za cel doszkalanie lekarzy medycyny i farmaceutów z zakresu fitoterapii. W 1999 r. przy wsparciu finansowym firmy Phytopharm zorganizowano 7 szkoleń dla lekarzy „Fitoterapia w praktyce lekarza rodzinnego”. W szkoleniach, które odbywały się w wielu miastach Polski, prowadzonych przez wybitnych specjalistów z tej dziedziny, wzięło udział 450 lekarzy. Były to szkolenia bezpłatne. Jednak bez wsparcia firm farmaceutycznych szkolenia takie w późniejszym okresie nie były już możliwe. Dla wyjaśnienia należy dodać, że Sekcja Fitoterapii utrzymuje się ze składek członkowskich i takiej działalności bez pomocy sponsorów nie jest w stanie prowadzić. Dlatego przez wiele kolejnych lat działalność szkoleniowa ograniczała się do uczestnictwa zainteresowanych lekarzy i farmaceutów w Sejmikach Zielarskich, sympozjach i konferencjach poświęconych fitoterapii. Obecnie Zarząd Sekcji Fitoterapii PTL pracuje nad nową formą szkoleń internetowych dla lekarzy. Mamy nadzieję, że pierwsze tego typu szkolenia odbędą się jeszcze pod koniec tego roku.

Sekcja Fitoterapii usiłowała także rozwiązać dwie inne ważne kwestie. W latach 2000–2004 starano się, poprzez Ministerstwo Zdrowia, wprowadzić do programów nauczania lekarzy zagadnienia związane z fitoterapią, ponieważ w trakcie studiów nie mają oni żadnych zajęć z tej dziedziny, co skutkuje m.in. brakiem jakichkolwiek informacji na temat leku roślinnego. Niestety, mimo usilnych starań profesorów: Jana Hasika i Jerzego Alkiewicza, ówczes-

snych prezesów Sekcji, nie udało się tego zagadnienia rozwiązać jednoznacznie. Ministerstwo Zdrowia ze względu na przeciążony program studiów nie wyraziło zgody na poszerzenie ich o fitoterapię. Zaproponowało jedynie zajęcia fakultatywne na starszych latach studiów lekarskich i farmaceutycznych z fitoterapii. Jednak w przypadku studentów medycyny z realizacją tego rozwiązania są duże trudności. Jeszcze inna kwestia dotyczyła podplomowego szkolenia lekarzy rodzinnych z zakresu fitoterapii, w celu ubiegania się o tzw. certyfikaty umiejętności w tej dziedzinie. Początkowo Ministerstwo Zdrowia przychylnie zapatrywało się na takie rozwiązanie, jednak w efekcie umiejętności lekarza fitoterapeuty nie została przez Ministerstwo Zdrowia zaakceptowana.

W ostatnim okresie Sekcja Fitoterapii rozpisła Konkurs pt. „Racjonalna fitoterapia i suplementacja diety” objęty patronatem honorowym prezesa PTL – prof. Jerzego Woy-Wojciechowskiego. Celem Konkursu było promowanie najlepszych na polskim rynku leczniczych produktów roślinnych oraz suplementów diety. Informacje o Konkursie zostały podane na Sejmiku Zielarskim w maju 2012 r. w Żerkowie, ukazały się w czasopiśmie „Postępy Fitoterapii” i zostały zamieszczone na stronie internetowej Sekcji. Ponadto w październiku 2012 r. do blisko 50 firm zajmujących się produkcją leków i suplementów roślinnych wysłano materiały informujące o warunkach uczestnictwa w Konkursie. Początkowo planowano przyjmowanie zgłoszeń konkursowych do końca 2012 r., a następnie przedłużono termin do końca lutego 2013 r. Niestety, ze względu na małą liczbę zgłoszeń Konkurs nie doszedł do skutku. Według naszego wcześniejszego rozeznania udział w Konkursie zgłaszało kilkanaście firm. Rzeczywistość okazała się jednak inna. Odnosimy wrażenie, że formuła tego typu konkursów straciła na znaczeniu, ze względu na błędy popełnione przy konkursach na najlepsze leki, jakie odbywały się poprzednio, a także ze względu na reklamy telewizyjne i radiowe, przynoszące firmom szybkie i znaczne korzyści finansowe.

W związku z powyższym Sekcja Fitoterapii stara się o wprowadzenie innej formy promocji leków i suplementów roślinnych, a mianowicie ich ocenę oraz rekomendację. Byłaby ona dokonywana przez wybitnych specjalistów z dziedziny fitoterapii. Uzyskana rekomendacja leku

lub suplementu roślinnego mogłaby stanowić dużą pomoc przy staraniu się o rejestrację i dopuszczenie do obrotu ocenianego produktu. Informacje o nowej formie promocji produktów roślinnych zostaną zamieszczone na stronie internetowej Sekcji oraz opublikowane w „Postęпах Fitoterapii” i rozesłane do firm wytwarzających leki i suplementy roślinne.

Sekcja Fitoterapii utrzymuje kontakty z międzynarodowymi towarzystwami fitoterapeutycznymi, przede wszystkim z ESCOP (*European Scientific Cooperative of Phytotherapy*). Organizacje członkowskie ESCOP podejmują wspólne działania wspierające fitoterapię w ramach Unii Europejskiej. Mają one służyć zapewnieniu dalszego rozwoju statusu naukowego oraz prawnego preparatów roślinnych poprzez:

- wprowadzanie ujednoczonych naukowych kryteriów oceny leków roślinnych,
- propagowanie stosowania fitoterapii w praktyce lekarskiej,
- propagowanie badań klinicznych i doświadczalnych w dziedzinie fitoterapii,
- poszerzenie wiedzy naukowej i praktycznej w zakresie fitoterapii na poziomie międzynarodowym.

Na zakończenie warto jeszcze wspomnieć o współuczestnictwie Sekcji Fitoterapii w opracowywanej przez Polski Komitet Zielarski liście surowców zielarskich, które mogą być stosowane jako suplementy diety. Lista została opublikowana w „Czasopiśmie Aptekarskim”, „Postęпах Fitoterapii” i w języku angielskim na łamach czasopisma „Herba Polonica”. Opublikowana lista surowców zielarskich będzie z pewnością bardzo przydatna przy planowaniu przez zakłady farmaceutyczne nowych suplementów diety. Poza tym porządkuje ona w dużym stopniu trudną sytuację, jaka panuje na polu roślinnych suplementów diety.

Zgodnie ze statutem w Sekcji Fitoterapii rozróżnia się członków zwyczajnych, wspierających i honorowych. Członkiem zwyczajnym może zostać lekarz, farmaceuta lub naukowiec. Członkami wspierającymi mogą zostać osoby prawne. Deklaracje członkowskie można pobrać na stronie www.fitoterapia-polska.pl/www/pl/czlonkowstwo.

Siedziba Sekcji znajduje się w Instytucie Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu przy ulicy Libelta 27.